

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3357/2021. (VII. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.743/2019/21. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselői (dr. Bánáti János és Gaal és Szabó Ügyvédi Iroda) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.II.37.743/2019/21. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikkével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítvány alapjául szolgáló tényállás az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH) panaszbejelentések alapján azt valószínűsítette, hogy a vallási tevékenységet folytató indítványozók jogellenes adatkezelést folytatnak. A lefolytatott eljárás eredményeként az alperes a NAIH/2016/7644/H. számú, 2018. december 28. napján hozott határozatának 1) pontjában megállapította, hogy a felperesek jogellenes adatkezelési tevékenységet folytatnak, mert az indokolásban kifejtettek szerint az előzetes tájékoztatási kötelezettségüket, a célhoz kötött adatkezelés elvét, a tisztességes adatkezelés elvét, az adatbiztonság követelményeit is megszegték, és jogalap nélküli adatkezelést is végeznek. Az eljárás eredményeképp a NAIH az indítványozókat 12-12 millió Ft adatvédelmi bírsággal sújtotta, a további jogellenes adatkezelést megtiltotta és a jogellenesen kezelt adatok törléséről, illetve megsemmisítéséről rendelkezett.
- [4] A NAIH határozatával szemben az indítványozók bírósághoz fordultak. Kereseti kérelmükben kifogásolták a NAIH hatáskörét; egyrészt annak ellenére járt el az elsőrendű felperessel szemben, hogy az Európai Tanács és a Parlament 2016/679 rendelete (a továbbiakban: GDPR) hatályba lépése előtt erre nem volt hatásköre, másrészt pedig vallási tevékenység vizsgálatára a NAIH-nak egyébként sincs hatásköre. Az indítványozók szerint a NAIH jogszerűtlenül használta fel a párhuzamos eljárásnak a dokumentumait, adatait. Utaltak az EUB C-419/14. számú ügyben hozott ítéletben foglaltakra, miszerint más büntető, vagy egyéb ügyekben beszerzett bizonyítékok jogszerűen a közigazgatási eljárásban nem használhatóak fel. Kifogásolták, hogy a párhuzamos eljárásban történt szankcionálás kétszeres bírságolásra adott alapot. Előadták, hogy a bírság aránytalanul eltűzött, annak összege ellehetetleníti az indítványozók működését.
- [5] Kiemelték, hogy az indítványozók egyike nem is minősül adatkezelőnek, nem kerül kapcsolatba hívekkel és érdeklődőkkel, így adataikat sem kezeli. Ennek ellenére a NAIH határozatának kötelezettje. Előadták, hogy a NAIH jogszerűtlenül használta fel a párhuzamos eljárás dokumentumait). Sérelmezték továbbá, hogy a helyszíni szemle alkalmával nem volt képviselőre jogosult személye az egyik indítványozónak, a tanúkat nem oktatták ki jogaikról és kötelezettségeikről.
- [6] Az indítványozók előzetes döntéshozatali kérelemmel is éltek a GDPR különböző cikkeivel összefüggésben.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével az indítványozók keresetét elutasította (13.K.700.014/2018/60.). A bíróság álláspontja szerint az, hogy a vizsgálat azt megelőzően kezdődött, hogy a NAIH-ot a törvényhozó kijelölte volna felügyeleti szervnek, nem eredményez semmisséget, mert a NAIH-nak nem csupán a GDPR, hanem az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény alapján is hatásköre volt eljárás lefolytatására. A bíróság szerint az egyház és állam elválasztásából (elkülönült működéséből) nem következik az, hogy állami szerv ne ellenőrizhetné egy vallási közösség adatkezelésének törvényességét.

- [8] A bíróság szerint a NAIH nem egyes adatkezeléseket, hanem adatkezelési gyakorlatot vizsgált, ennek keretében a tényállást tisztázta, a döntéshez szükséges releváns adatokat feltárta. A bírósággal összefüggésben a bíróság úgy találta, hogy a NAIH helytállóan mérlegelte a bíróság kiszabásánál figyelembe vehető körülményeket.
- [9] A jogerős döntés az indítványozók előzetes döntéshozatali kérelmét azért nem vizsgálta, mert azt az indítványozók az eljárás során visszavonták.
- [10] Az indítványozók jogorvoslati kérelme folytán eljáró Kúria a támadott döntésben az elsőfokú bíróság ítéletének túlnyomó részét helybenhagyta. A Kúria hangsúlyozta, hogy a másodfokú eljárásnak csak pontosan meghatározott jogszabálysértések képezhetik tárgyát, így olyan körülmények értékelésére, amelyekre az indítványozók csak felsorolásszerűen hivatkoztak (ügyintézési határidő túllépése rögzítésének hiánya, párhuzamos ügy megállapításának átvétele, lefoglalt iratok beszerzésének elmaradása, iratbetekintés késedelme) nem képezheti vizsgálat tárgyát (Indokolás [82]–[83], [97], [107]). A Kúria nem bírálhatta el azokat a kifogásokat sem, amelyek nem az elsőfokú bíróság, hanem a NAIH törvénysértését állították. Nem lehet a fellebbezési eljárás vizsgálatának tárgya olyan új jogsértés, amire a fél korábban nem hivatkozott, így arra vonatkozóan az ítélet döntést sem tartalmazhatott.
- [11] A Kúria részletesen, az Alaptörvény VI. és VII. cikkeinek elemzésére is kiterjedően értelmezte a személyes adatok védelmének és a lelkiismereti és vallásszabadságnak a jogát a konkrét eset vonatkozásában, és arra következtetett, hogy nem tekinthető a vallási közösség autonómiája megsértésének az adatvédelmi szabályok érvényesítése.
- [12] A tisztességes hatósági eljárással (Alaptörvény XXIV. cikk) és a tisztességes (bírósági) eljáráshoz való joggal (Alaptörvény XXVIII. cikk) összefüggésben a Kúria azt állapította meg, hogy az indítványozók nem bizonyítottak olyan eljárásjogi jogsértést az elsőfokú bíróság részéről, melynek következtében a felperesek jogaik gyakorlásában hátrányt szenvedtek volna, és az az ügy elbírálására érdemi kihatással volt (Indokolás [101]).
- [13] Azzal kapcsolatban, hogy mindkét indítványozó adatkezelőnek minősül, a Kúria az alábbi következtetésre jutott: „A többes adatkezelői minőséggel kapcsolatos I. rendű felperesi érvelés alaptalan, az elsőfokú bíróság megállapítását és indokolását a Kúria helytállónak és jogszerűnek értékelte. Ennek kapcsán rá kell mutatni, hogy az EUB C-210/16. és C-25/1 7. számú ügyekben hozott döntései a közös adatkezelés tág értelmezése mellett foglaltak állást, közös adatkezelőnek minősül, ha több személy közösen határozza meg, hogy miért és hogyan kell kezelni a személyes adatokat. Lényeges, hogy ki határozza meg a célok és – legalább a lényeges elemek vonatkozásában – az adatkezelés eszközeit és melyik fél milyen szerepet játszik a személyes adatok kezelésében, ugyanis az adatkezelő fogalom-meghatározásának nem része az adatok birtoklása. Fontos kérdés tehát, hogy az adatkezelők rendelkeznek-e közös adatkezelési céllal, az adatkezelés egyes mozzanatait, tehát az adatkezelés módját közösen határozzák-e meg. Nem elfogadható érvelés ezért az, ha arra hivatkoznak, hogy a közös adatkezelők egyike nincs az adatok birtokában, vagy nem fér hozzá az adatokhoz, ha az adatkezelés céljának és (vagy) eszközeinek meghatározásában mindkét fél részt vállalt.” (Indokolás [109])
- [14] Végül a Kúria részletesen indokolta, hogy az adott ügyben miért nem tartja szükségesnek, hogy előzetes döntéshozatali eljárás keretében az Európai Unió Bíróságához forduljon (Indokolás [133]–[141]).
- [15] 2.2. A Kúria döntésével szemben az indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [16] Az indítványozók kifogásolták, hogy a hatósági eljárás során a NAIH jóval túllépte az ügyintézésre nyitva álló határidőt, és ennek tényét mégsem értékelte a bíróság kiszabásakor. Álláspontjuk szerint az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkeinek sérelmét eredményezi, hogy a hatóság és a bíróságok nem vették figyelembe az eljárás elhúzódsából eredő hátrányokat. Az indítványozók szerint az őket ért szankció konfiskatórius, fojtogató hatású, amely ellehetetleníti a mindennapi tevékenységüket.
- [17] Az indítványozók hivatkozta a fegyveregyenlőség elvére is, amelynek sérelmét abban látták, hogy a bizonyítékok megismerése, a nyilatkozattétel és a védekezéshez való jog terén nem biztosították számukra a megfelelő feltételeket. Különösen sérelmesnek tartották, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálhatták a lefoglalt iratokat, így a közigazgatási határozatban foglalt tényállítás közvetlenül nem ellenőrzött és egyoldalú megállapításon alapul. Szintén a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét látták abban, hogy a bíróságok nem indokolták megfelelően, hogy miért nem fordulnak előzetes döntéshozatali eljárással az Európai Unió Bíróságához.
- [18] Mindezek alapján az Alaptörvény B), XXIV. és XXVIII. cikkeire hivatkozva kérték a támadott döntés megsemmisítését.

- [19] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [20] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (2) bekezdése szerint döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap. Az indítványozók jogi képviselője 2020. október 8-án vette át az ítéletet és az alkotmányjogi panaszt 2020. december 7-én – határidőben – nyújtotta be a törvényszék útján.
- [21] Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztettek elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszt.
- [22] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény XXIV. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése Alaptörvényben biztosított jogoknak minősülnek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesítése esetén) alapítható alkotmányjogi panasz.
- [23] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetén. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [25] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozó teremt-e okozati összefüggést az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkei és a sérelmezett bírói döntés között.
- [26] 3.3. Az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban azt kell vizsgálnia az Alkotmánybíróságnak, hogy a bíróság támadott döntése az indítványozó által felhozott okból ellentétes-e az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezésével. E vonatkozásban nem az eljárás egésze, csupán a támadott döntés képezi alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [27] Jelen esetben tehát a kérdés nem az, hogy a közigazgatási eljárás megfelelően biztosította-e az indítványozók számára a bizonyítékok megismerésére, nyilatkozattételre és védekezésre vonatkozó törvényi – de az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére visszavezethető – jogokat, hanem hogy összeegyeztethető-e az Alaptörvény tisztességes eljáráshoz való jogával az, hogy a Kúria csak olyan indítványozói felvetéseket tett vizsgálat tárgyává, amelyekre az indítványozók az eljárás korábbi szakaszában is hivatkoztak.
- [28] Ezzel összefüggésben általánosságban kijelenthető, hogy nem veti fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, hogy az eljárási törvények meghatározzák, hogy egyes nyilatkozatokat, indítványokat az eljárás melyik szakaszában lehet megtenni. Önmagában az, hogy a Kúria nem vizsgálta olyan kifogásokat, amelyeket az eljárás korábbi szakaszában az indítványozó nem vetett fel, nem eredményezik a támadott döntés alaptörvény-ellenességét. Az pedig, hogy a pertörténetben az indítványozók ténylegesen mikor és milyen tartalmú kifogásokat vetettek fel részben ténykérdés, részben az Alaptörvény alatti jogforrásra tartozó jogkérdés, amelyben a bíróságok hivatottak dönteni, amelyet az Alkotmánybíróság nem vizsgálhat felül. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta érdemben a hatósági eljárás elhúzódsására, a nyilatkozattétel elmaradására és a fegyveregyenlőség sérelmére hivatkozó indítványi elemeket.
- [29] Egyebekben az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”. E jog sérelmét az indítványozó abban látta, hogy – hivatkozása szerint – a másodfokú bíróság nem rögzítette részletesen, hogy az elsőfokú bíróság döntésével miért ért egyet.
- [30] A tisztességes eljáráshoz való jogból valóban következik, hogy a jogot, kötelezettséget megállapító bírósági döntést indokolni kell {legutóbb: 3294/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakor-

lata szerint „a tényállás feltárása, az azokból levonható következtetés levonása az általános hatáskörű bíróság feladata, azt az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül” {pl. 3063/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikkével összefüggésben az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, hogy a bíróság mérlegelés alapján helyes eredményre jutott-e, csupán azt, hogy a döntését megindokolta-e. Mind a Fővárosi Törvényszék, mind a Kúria döntése érdemi és részletes indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy miért nem fordultak az Európai Unió Bíróságához; a támadott döntésben a bíróság rögzítette döntésének indokait, így nem merül fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme.

- [31] Nem látta az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét amiatt sem, hogy sérült volna a közvetlenség elve: az indítványozók nem támasztották alá, hogy a bíróságok a döntéseiket olyan tényekre alapozták volna, amelyeket érdemben nem ismerhettek meg. Valamilyen adatkezelési gyakorlat törvényességéről való bírói döntés tisztességességének nem feltétele, hogy a bíróság minden egyes, az adatkezelő által kezelt adat-hordozóba betekintsen, ha egyébként a gyakorlatról kellő bizonyíték áll a bíróság rendelkezésére.
- [32] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által hivatkozott kérdésekben az Alkotmánybíróságnak egységes, kialakult gyakorlata van, és az indítvány nem veti fel az alaptörvényellenesség kételyét. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a alapján az indítványt nem fogadta be, és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. július 12.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/581/2021.

